

Telefon 15 szám.

Székely Hírek

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független politikai ujsága

Előfizetési ár: egész évre 50 leu, félévre 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyesszám 1 leu A regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyílt tér soronként 3 leu

Felelős szerkesztő:

Ébert András.

Kiadja: A lapkiadó társaság.

Szerkesztő hely: B.

Odorheiu (Székelyudvarhely) 31. sz.
minden vasárnap

Zsidó renegátok.

A székelység mindig megértő volt az itt letelepedett zsidókkal szemben. Osztottak búban, örömben egyaránt és nagy társadalmi kilengések alkalmával is ritkaság számba ment a zsidók üldözése, a bűnbak keresése. Sőt a székelységnek az a része, amely következetesen ragaszkodott a biblia betűjéhez, amely szeretett vallási dolgok felett elmerengeni, tömegesen csatlakozott a „szombatos“-okhoz. 1600. körül Udvarhely- és Marosszék több községében nemcsak a nép, hanem a főrendek is csatlakoztak a szombatosághoz és ezek a rettenetes üldözések dacára, ma sem pusztultak ki (pl. Bözödujfalú).

Annál meglepőbb és kacagtatóbb az az izléstelen kirohanás, melyet éppen a „Brassói Lapok“ f. hó 18-iki számában intéz azok s kiváltképp európai hírű elnökük ellen, akik zsidó nemzeti mivoltuk kidomborításával arra törekszenek, hogy annyi véres és kegyetlen üldözés után, építsék ki a zsidó nemzeti otthon Palesztinában.

A „genfi“ és más országrészi sajt. tud.-kal pózoló „Brassói Lapok“ szereti magát a székelység szószólójának, fő-sajtóorgánumának feltölteni. Mindenbe beleüti az orrát és mindent iparkodik elrontani, amit mi, székelyek, nemzeti érzésünkben kifolyólag jónak és igaznak tartunk. A székelyeket már agyonpártfogolta, tisztviselőinket kenyerezgette állásaikból kizsákmányozta és éhen halattak s most a fehér terror re-

ceptje szerint — nekitámad saját fajtestvéreinek: a zsidóknak.

Tudni illik, hogy a „Brassói Lapok“ nem székely, nem magyar, hanem zsidó lapvállalat. A Mózes vallású Grünfeld és a pajeszes Kahána tulajdona. Hogy miért fordultak ezek a székely nemzeti érzés s most a zsidó nemzeti érzés tolmácsolói ellen, azt bővebben fejtegetnünk sem kell. Ők renegátok, akik előtt nem az ideális cél, az ország boldogulása és polgárainak test-

vérius együttélése, tehát az igazi konszolidáció lebeg, hanem a mindenáron zavarcsinálás és az abban való halászás.

A székelységnek nagy tömege, amely mindig távol tartotta magát a Grünfeld- és Kahána-féle kútmérgezésektől, nem csak érdeklődéssel, hanem nagy rokonszenvvel szemléli azt a küzdelmet, melyet a zsidóság nemzeti jogainak elismertetéséért oly sikeresen vív meg.

Erősteltői.

Nincs hét,

hogy valamelyik erdélyi magyar lap a felekezeti vagy az újabb hitvallásos iskola mellett ne törne lándzsát jobbra-balra csapkodó erőlködéssel. A lándzsások gárdájának kitalálásához nem kell kolumbuszi felfedező erőművészet. Bizonyosan nem állami tanítók irnak, még csak felekezetiek sem (pedig ők inkább tehetnének), hanem irnak azok, akiknek a magyar ügy és szentegyház jelszavának fel- vagy kihasználásával szükségük van a fel. iskolákra, vagy — hogy a boltban keressük a boltost — a fel. tanítókra. Vagyis, irnak az egyházak vezetői a magyar szövetség támogatásával. Mi nem irunk az ők dolgaikról, miért nem hagynak ők is már békét a miénknek? Vagy a béke hírdetőinek kedvük telik a békétlenség szításában? Még betelik a közmondás: amit a pap mond, azt csinál, de amit a pap csinál, azt ne mondd...

Harsónaik természetesen az állami iskolák ellen szólamoznak, vagyis az állam erősségének számottevő tényezői, a tanítók ellen. Akinek a kabátját döngetik, azt a benne lévő is érzi. Hogy a két elem nem parallel irányban mozog, az ismét nagyon természetes: egyház és állam, amolyan pap-tanítói barátság. Már pedig az egyházak vezetői és vezérei is tekintélyes államsegélynek birtokosai. De azért aknáznak. Furcsán venné ki magát, ha mások, állami dotációt élvezők, az állam szervei ellen mernének

dolgozni. De nekik ez is lehet. Egy miniszterrel való parollázás, mindent helyre üt.

Nagy hívei még a fel. iskoláknak s tehát nem kisebb ellenségei az áll. tanítóknak a nyugdíjasok, kik annak idején minket esküdtetünkért hazaárulóknak bélyegeztek s ki is vettük részünket a kálvária összes dicsőségeiből. Csak az az érthetetlen, hogy amikor ezek azután s maig is szeretnének álláshoz jutni s tehát állásaik elfoglalásával ők is éppen ezt a szörnyű „bünt“ követnék el, sőt szidják a kormányt, hogy esküjük felajánlásával nem juttatja álláshoz őket — Az ők osztályrészüik nem a mi nagypénteki utunk, hanem a részvételt pálmázott virágvasárnapi felvonulás. Ugyanazon egy dologért Pálnak (nem nekem) hozsánna, Péternek feszítsd meg. De hát az Isten nem ver bottal; aztán a feszítsd meg után is volt feltámadás.

A vezetőik váltig hirdetik, hogy egyház fel. iskola nélkül el sem képzelhető, mert az egyházak erősségei az iskolák. Elhisszük, de azt is tudjuk, hogy az államnak is éppen olyan szüksége van az iskolákra. Ami az egyiknek jó, nem árt az a másiknak sem. De a tanítóságot miért nem kérdezik meg, hogy neki melyik jó: az állam-e vagy az egyház? Mi ismerjük a mi barátainkat. Aztán ha minden iskola a kicsinyek temploma, legyen minden templom a nagyok iskolája s ha a templom is úgy tölti be a szent hivatását, mint ahogy teljesíti az iskola az ő

erkölcsnemesítő kötelességét, akkor a kettő egymást nem gyengíti, hanem segíti, kiegészíti s tehát fölszegessé válik a fel. jelleg előtérbe toléása. Vagyis amikor az áll. iskolákkal használunk az államnak, egyúttal használunk az egyháznak is. Az egyházak meg erős államban boldogulhatnak jobban.

Ha pedig mégis oly nagy szüksége van az egyháznak (?) iskolákra, ki áll annak útjában? Csak hogy nem elég ám fényes palotát építeni akarni, hogy a kényelmes nagy Ur megelégedéssel monologizálja magába: beh boldognak teremtettem engem oh Uram! Oda kényelmi feltételek szükségességek. Pénz palotára, pénz berendezésre és hajlongó eselésre. A hasonlatot nem kell tán találóbban realizálni. Aztán meg nehezen lesz a palotából palota, ha annak felépítését a szomszéd szivességéből várjuk. A szomszéd bizonyosan kamatra sem fog hitelezni, mert előtte a becsület és megbízhatóság nem elég telekkönyvi hipoteka.

Egy szó, mint száz: a fő, főbb és legfőbb meg a mellékvezetőknek okvetlen fel. iskolákra van szükségük. Ezt halljuk és olvassuk csaknem minden nap. De a sok érvelésből hiányzik a legfőbb: a *miből?* Miből éljen meg a tanító? Mert ők érvekkel és a sokat hangoztatott „atyai gondoskodásból“ nehezen laknak jól. Vajjon, ha az egyház is érvekkel fizetné a képét papjainak, állanának bár a képzelt kalangyák szent kévékből, az abból sült kenyeret milyen meg- (vagy fel-) indultsággal áldanák meg? (Inkább holmi „magyar“ huszáros fohászkodással).

Az egyház vagyonát dobra üthetik vagy üttethetik. De ahhoz tán még se nyuljanak! Az nem az ők szerzeményük. Azoknak elpallásáért az Isten és emberek előtti felelősségen kívül a lelkiismereti számonkérő birónak is vétőre kell dobbanni. Egy bekövetkezendő füstbe ment tervért ki adja vissza a kábult fellobbanással elhamvasztott vagyont, melyet az ezer év méhéből egymást felváltó ősapák lángoló szeretete, egyházához hű ragaszkodása gyűjtögetett össze megőrizendő talizmánul az utókor számára, hogy az éppen a *magyarságnak* szolgáljon megrendíthetetlen oszlopául. Ha ledől az oszlop, mihez fogódzik majd az utókor: a magyarságra mindig büszke protestáns hitszövetség? Az önásta sirhalálból nincs és nem lesz

feltámadás. A „cél” eszközei gördítenék a nagy halott koporsójára az elmozdithatatlan nagy követ. Az egyházak jelenlegi vezetői felelősséggel tartoznak a kegyelettel ápoltt ősök emlékének; felelősséggel és nem bógár előrelátással az őrtállásra elhívandó utókornak és felelősséggel az egyház életéért s e három komplexumában a magyarságnak.

Az állami iskolák a magyar állam életében sem voltak megfontolói az egyház fejlődésének, hanem éppen a fel. iskoláknak államosítása gyarapította azt az egyházi vagyont, amely csak kevesbedett volna a fel. iskolák további főtartásával. Mi lesz hát az egyház jövőjével, ha az iskolák erőltetésével annak annyi ereje semmisül meg?

Vagy a hivek áldozatára számítsunk? No azt meg ne feledjük, hogy a nép fellángolása egy szalmatűz, de ha nem volna is az, mit ér, ha a cél kohójából kipattanó szikra

hamuvá égeti az eszközökkel tervezett alkotmányt?

Hogy új államalakulatban élünk, azon a fel. iskolák erőltetése mit sem változtathat s az egyház és magyarság ügyén semmit sem segít, csak árt, mert az egyház erejének kockáztatása, a magyar ügyet is hasonló sorsra juttatja vagy inkább juttatná, ha a magyar tannyelvű áll. iskolák nem jönnének segítségére. Azokat pedig ne féltsék az őrtállástól s ne akarják szándékos rossz akarattal befeketíteni. Ha a többi esküt tett magyar tisztviselőktől nem féltik a magyar ügyet, miért féltik azt az állami tanítóságtól? Vagy, hogy ők nagyobb és hívatottabb tényezők? Akkor a feltevés nem fog számukra töviskoszorút teremni.

Tartsanak számot, az itt elmondottak nem az üldözőknek, hanem az üldözötteknek fognak igazat adni. S az lesz az ítélet! . . .

(Czöfalva.)

Bodali Pál.

Nagy kereskedelmi áruház

áll a Székelyföld központján lelki szemeim előtt. Olyan áruház, hol az istenadta nép összes készítményei csoportosítva, elhelyezve vannak.

Társzekerek hordják a különböző iparcikkeket a vasutállomásra, honnan 4 irányba kigyózik a vasút: Csikszereda, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely és Gyergyószentmiklós felé.

Odorheiu-Székelyudvarhely, a székelység ősi anyavárosa, egy csapásra naggyá nőtt. Magába foglalja Felsőboldogfalva és Méréfalva városrészeket is.

A körülötte csoportosuló Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Kis- és Nagyküküllővármegyék lakossága, téli foglalkozást nyert.

Minden falusi ház egy-egy háziipari műhely. Az emberek télen nem korcsmáznak. E helyett férfiak, asszonyok, legények, leányok és gyermekek mindenütt dolgoznak. Hét végén pedig készítményüket összehordják a falu raktárába, hol készpénzzel fizetik a munkabért, melyből a nyersanyagot egy másik raktárból a következő hétre bevásárolják. A fennmaradó összegből szükségletüket fedezvén, még így is tekintélyes summát visznek haza.

Megelégedés, jólét érzése honol az összes falukban. Takarékos, tiszta, rendes, becsületes élet foly mindenfelé.

Az állam tekintélye nagyra nőtt. A leu értéke elsőrendű. S mindezt az a tény, hogy egyik széles látókörű államférfi csekély egy millió leuval a központi kereskedelmi áruházat Odorheiu-Székelyudvarhelyt létesítette és a vasutakat kiépíttette.

Az egymillió leu 5 százalékkal kamatozó tőke az államé. Ez a pénz hozta mozgásba hat vármegye falusi és városi lakosságát. E körül csoportosul a városi kisiparosok egyrésze is, akik országos vásárokat most már nem is járnak. Nincs szükségük arra, mert készítményüket az áruház raktárai, (melyek minden községben a papok felügyelete alatt állanak) készpénzzel bármikor beváltják.

Itt nyernek elhelyezést az összes gyakorlati életiskolák növendékeinek háziipari produktumai is. Különböző ezek alapozták meg e nagytevékenységű ország lakosságának életfeladatait . . .

Milyen kár, hogy ez csak álom! . . .

Argus.

A fogtechnikusok

Aradon kongresszust tartottak a városháza gyűléstermében Dr. Robu János főpolgármester, Dr. Cucu Vasile főorvos és a katonai hatóság részvételével.

A közgyűlés a himnus elnéklése után vette kezdetét. Mondjalled Chaim török származású, aradi fogtechnikus üdvözölte a megjelenteket és élénk vonásokkal tárta fel a vizsgáztalan fogtechnikusok mai, tartóhatatlan helyzetét. Nem kérnek egyenlő jogokat — ugymond — az egyetemileg képzett fogorvosokkal, de el akarják háritani azt a mostoha bánásmódot, mely az állam részéről éri őket, kik a közegészségügy szolgálatában állanak.

A legtöbbben évtizedek óta működnek az emberiség s így közvetve az ország egészségügyének javára. Legutóbb pedig — minden nyomóssabb indok nélkül — létalapjukban támadta meg egy nem eléggé átgondolt rendelet.

Céljuk az, hogy az állam fogászati szakiskolát állítson fel úgy, mint az a külföldi kulturálmokban már régen megtörtént. Nyujtsanak alkalmat arra, hogy a gyakorlati fogművesek a kívánt szakvizsgát letehessék és az így nyert bizonyítványuk alapján, háborgatás nélkül folytathassák mesterségüket.

Felhívta az összegyűlteket tömörülésre s az „Erdélyi és Bánsági Fogtechnikusok Szindikátusa”-nak megalakítására, melyet a kongresszus egyhangulag elhatározott.

Ezután megválasztották a vezetőséget. Diszelnök: Dr. Cucu Vasile, elnök: Mondjalled Chaim (Arad), alelnökök: Holczer Ferenc (Timișoara), Horváth Gyula (Oradea-Mare),

titkár: Solomoncu Rigu (București), másodtitkár: Bonbis Tivadar (Timișoara), pénztárnok: Halamasek Anna (Arad), ellenőrök: Kenderessy József és Csobod János (Arad) és még 5 tagból álló választmány.

A kongresszus üdvözlő táviratot küldött a király Ő felségéhez, a közegészségügyi miniszterhez, a bucurești és cluji főfelügyelőségekhez. A táviratokra megleghangu válaszok érkeztek.

Az együttműködés szempontjából igen fontos, hogy Erdély és a Bánság is belekapcsolódjék a közel jövőben megalakuló Országos Szövetségbe.

HIREK.

Eszembe jut

Schillernek: »Das Lied von der Glocke« c., a megfeszített, sürgős és kitartó munkát dicsőítő költeménye, amelyben az egyh. harangoknak hivatását e mondás költői kiszínezésével adja meg: Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango.

Harangjainkat ugyan elvitte a háborúnak mindent elpusztító fergege, de mi még megmaradtunk s harangjaink helyett is teljesítsük hivatásunkat:

Vivos voco! Hívjuk az élőket! A nagyokat és kicsinyeket, a tudósokat és tudatlanokat, a gazdagokat és szegényeket, a férfiakat és nőket, hívjuk őket mind egy táborba, ahol a régi hagyományos unitárius egyetértés és szeretet össze forrasztja a szíveket! Ahol megmutatjuk élő hitünket, igazságszerető, szabadság kedvelő és az ős kereszténység talaján állva, a modern tudománnyal haladó magyar vallásunkat!

Mortuos plango! Sirassuk halottainkat! Sirassuk a Galiczia véráztatta rétségein, az Erdély bércein, az Isonzo sziklahasadékain hősen elhunyt, soha vissza nem térő derék unitárius hiveinket. Sirassuk! Könyünk soha el ne apadjon! Szívünk mindig vérezzen érettük! De emellett ne felejtsük meg itthon maradt — sokszor lelketlen kufárok, modern zsebmetszők és útonálló rablók kezében került — özvegyeikről. Árváikról, az édes, pufók képű székely csöpségekről, akik oly édes álmokat szönek és még mindig hazavárják a kenyeretszerző édes apjukat!

Fulgura frango! Törjük szét a fellegeteket! Törjük szét a vést sejtető akadályokat! Villámok cikáznak, mennydörgések elfojtott moraja hallzik és mély gyűlölet tartja fogva az emberi szíveket! Törjük szét ezeket a sötét fellegeteket a béke evangéliumával: az isteni és felebaráti szeretet hirdetésével. S ha működésünkben kicsinyes, hiúságra törekvő, enervált idegzetű, munkára képtelen önző lelkekre akadunk, törjük szét őket azzal, hogy

kitartóan munkálkodunk!

(Ébert András, székelyderzsi unitárius lelkész 1918 május havában megjelent: Szórványokban lakó hiveink lelki gondozása c. művéből.

— A földosztás Homoródszentpál községben e hó 30-án veszi kezdetét, melyen a miniszterek is résztvesznek. Dr. Gyarmathy Dezső birtokából 190 katasztrális holdat fognak felosztani 38 homoródszentpáli, 26 homoródszentpéteri és 16 városfalvai igényjogosult székelynek. 30-án reggel 8 órakor érkeznek a miniszterek Székelyudvarhelyre, honnan az ünnepélyes fogadtatás után folytatják útjukat Homoródszentpálra és ott a földosztás 9 órakor kezdődik. Délben Odorheiu-Székelyudvarhelyt a miniszterek tiszteletére bankett lesz, amelyet Negruțiu polgármester rendez Barkóczy Albert éttermében.

— Goga Octavian, a kiváló költő és volt miniszter egyik újságírónak — többek között — így nyilatkozott: Nyelvi szempontból az iskolai és közigazgatási adminisztrációt kantonális alapon kellene megszervezni. Minden kisebbség által lakott területnek meg volna a maga nyelvi autonómiaja és saját embereit szabadon választaná ügyei vezetésére. Erre vonatkozó nézeteimet a nem-sokára megjelenő folyóiratomban fogom kifejteni. Nagyon örvendünk, hogy a nagytekintélyű Goga is azt az elvet vallja, amelyre a »Székely Hírek« ez évi 37. számának vezető helyén: »Legyünk öntudatos székelyek!« cím alatt rámutattunk.

— Kinevezés. A vármegye prefektusa Nagy Sándort segédjegyzőnek nevezte ki Alsósőfalvára.

— Színészet. Fehér Imre színtársulatával Fogarásból Székelykereszturra érkezett, ahol — előre láthatólag — néhány hetet fog tölteni és azután Székelyudvarhelyre is átjön.

— Áthelyezés. A vármegye prefektusa Biró Károly székelypálfalvai és Finta Ferenc székelyszenttamási körjegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— A 2° városi adó nagyban foglalkoztatja Odorheiu-Székelyudvarhely város polgárságát. E hó 11 én ismét küldöttségben jártak a város vezetőségéhez. Körtvélyfáy József polgármesterhelyettes fogadta a küldöttséget, melynek nevében Forró Géza kereskedőtársulati, Benedek Géza cipésztárs, Szabó József szabótárs. elnök és Papp Dezső kereskedő fejtették ki aggodalmukat. Körtvélyfáy tanácsos, polgármesterhelyettes kézzel foghatóan megmagyarázta, hogy a tanácsnak két rossz között kellett választania: az adózás behozatala vagy a város fokozott sülyedése a régi gyakorlathoz hiven. Ez az adó elsősorban a fogasztókat érinti. Az iparos és kereskedő annak csak beszédje s így éppen nekik van legkevesebb okuk az elé gátat emelni. A tanács hajlandó a szakértőkkel egyetértő megállapítások szerinti átalányösszegek fizetését is elfogadni. A kérések f. évi október 1-ig beadhatók. A küldöttség az ügyet társulati gyűlésen fogja tárgyalni és az átalány megállapítására a bizottsági tagokat kiküldi.

— Szabó Jenő, a kiváló székely költő pap, e hó 30-án nagy irodalmi estélyt rendez Kézdivásárhelyen.

— **A nagyenyedi Bethlen-kolégium** 300 éves jubileumát f. évi október 8-án és 9-én országos ünneppel tartja, amelyre ezúton is mindenkit meghív és elszállásol, aki érkezését okt. 1-ig Pap János fogadó és elszáll. biz. elnöknel Aiud-Nagyenyed bejelenti.

— **Magyar Dalárda** alakult Kézdivásárhelyt, amely minden csütörtökön és kedden este próbát tart. Karvezér: Dr. Dávid István. — Az első dalkerületi verseny győztese a kolozsvári Iparos Dalárda lett Tordán.

— **A köztisztviselők** e hó 17-én Bukarestben tartott kongresszuson elhatározták, hogy folyó évi október 20-ikával proklamálják a tisztviselők általános sztrájkját és a kongresszus nov. 1-ig elnapolja magát. Vaitoianu belügyminiszter Kolozsvárt a Keleti Újságnak ezeket mondotta a kormány részéről: — Mi nem törődünk a tisztviselők határozatával. Függetlenül a kongresszustól határozta el a kormány, hogy október hónapban rendezni fogjuk a köztisztviselők fizetését. A kormány ezt a határozatát publikálta a lapokban, de közölte a tisztviselők vezetőivel is. Mi az adott szót minden körülmények között megtartjuk, ebben nem kételkedhetnek a tisztviselők sem. — Nem ismerem a tisztviselő kongresszus határozatának minden részletét és így csak annyit mondhatok, hogy mindazok, akik nem akarják bevárni a kormány intézkedését, lépjenek sztrájkba, de minden helytelen lépésükért magukra vessenek.

— **Egy irónő halála.** Anka Jánosné szül. Dobay Mariska, az Erdélyben is közismert irónő, életének 35-ik, boldog házasságának 15-ik évében elhalt Budapesten, hol e hó 19-én helyezték örök nyugalomra a kerepesi-feltemetőben. Halálát férje: Anka János neves író és széleskörű családja gyászolja. Pihenjen csendesben.

— **Házasság.** Papp J. Péter odorheiu-székelyudvarhelyi siguranța-tisztviselő és Téglási Irén felsőboldogfalvai lakos e hó 23-án házasságot kötöttek.

— **Vasúti szerencsétlenségek** gyakorisága rémítgeti az embereket országszerte. Hol itt, hol amott történik baj. Alig mulik el hónap, hogy a lapok ilyesmiről ne írjanak. Multkor a komarniki híd szakadt le és okozott borzalmas szerencsétlenséget. Most pedig a Posada és Valea Larga közötti alagút bejárata előtt levő 40 mtr. hosszú híd zuhant a Prahova folyó medrébe. Câmpinából katonai segélyvonat ment a helyszínre székely katonákból összeállított csapattal. A király is a helyszínre sietett és a gyakori szerencsétlenségek miatt nagyon haragos nyilatkozatokat tett. Remélhetőleg most már véget vetnek a borzalmas halálutazásoknak.

— **A székely kamara ülése.** A Marosvásárhelyt székelő székelyföldi kereskedelmi és iparkamarai elnök vezetésével mult pénteken ülést tartott. Az elnöki megnyitó rámutatott arra a tarthatatlan állapotra, mely az ipart és kereskedelmet megfojtással fenyegeti. Az iparnak és kereskedelemnek szabad mozgás kell. Hangsúlyozta, hogy az alaptörke felemelés- és a cégbejegyzésnek megköveteltései nagyon is hozzájárultak a leállásához. A

külföld az ilyesmiről értesül és tudja annak jelentőségét. Elhatározták, hogy a Marosvásárhelyre érkező miniszterelnök előtt az iparkamara álláspontját ismertetni fogják és a kereskedelem teljes szabadságának helyreállítását kérelmezik. Az ülés több adminisztratív ügyet elintézett.

— **Halálozás.** Veresti István és neje 9 hónapos Terézke nevű kis leánya súlyos szenvedés után meghalt Odorheiu-Székelyudvarhelyen.

— **A vasúti forgalmat** brassó — predeal felé a posodai vasúti hídnál történt szerencsétlenség miatt korlátozták. A teherárak szállítását a 150 km.-rel rövidebb galat-gyimesi vonalra helyezik át, a gyorsvonatok pedig Vöröstorony-Nagyszeben-Kiskapus felé közlekednek. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a székelyudvarhely-csikszeredai 50 km.-nyi vasút kiépítése mily nagyfontosságú, országos érdekű dolog. Ezzel a rövidke vonallal — mondjuk — Temesvár, Nagyvárad felől a fővonalakat egyenes kapcsolatba hozhatnák Galati felé a tengeri kikötővel. Nem kellene akkor — mint most elháríthatatlan szükségből — Madéfalvától Brassó felé végig utaztatni az árukat, melyek az ország erdélyi vagy bányászati részébe nyerne irányítást. Ez az oka aztán, hogy a Bánság inkább Olaszország, Erdély pedig Csehszlovákia felé gravitál áruszerzés miatt. Holott Galati, mint tengeri kikötő volna hivatva a Bánság, de különösen Erdély áruszükségleteit kielégíteni. Ahelyett, hogy a csekély 50 km.-es vonal kiépítésével egy csapásra tehermentesítenék, a bukarest-brassói túlsúlyolt és agyonstrapált vonalat folyton csak tatarozzák, aminek költségeiből az új vasút eddig vigan járhatna.

— **Történelmi jelentőségű** esemény hírértöpíti világgá a sajtó Genfből: Magyarországot a népszövetségi gyűlés a Népszövetségbe egyhangúlag felvette.

— **A megüresedett lakásokat** mindenki köteles a legrövidebb idő alatt Crăciun rendőrprefektushoz, a lakáshivatali elnökéhez Odorheiu-Székelyudvarhely bejelenti. Előfordult, hogy egyesek a lakáshivatal tudta nélkül adták ki vagy cserélték el a lakásukat s ezt csak utólagosan jelentették be. Az ilyen eseteknél a legszigorúbb büntetés jár.

— **A pap, kántor és harangozó** is bele került az ármaximálás tömkelegébe. A Monitorul Oficial 1922. évi szept. 13-iki 129. sz. közli a vallásügyi miniszter rendeletét, mely az egyházi aktusokat végzők díjazását a következőleg állapítja meg: 1. Keresztelésnél a pap 10, kántor és harangozó 5—5 leu; 2. házasságkötésnél a pap 20, kántor és harangozó 10—10 leu; 3. temetésnél 7 éves korig a pap 10, kántor és harangozó 5—5 leu; 4. temetésnél 7 éven felül a pap 20, kántor és harangozó 10—10 leu díjat számíthat fel. Temetésnél a papnak kocsija jár. Más egyházból hívott papnak főnti díjazáson kívül, fuvar költség térítvényre igénye van. Az önkéntes magasabb díjazás elfogadása meg van engedve. Ez mind szép és jó dolog, csak azt nem lehet érteni, hogy az okleveles kántor, aki legtöbb esetben tanítóképzőt végzett, tehát magasabb képzettségű egyén, hogy kerül a különben tisztelt harangkezelővel egyenlő díjazásba?

— **Az idegen állampolgárok** és átutazók, valamint azok a nem idevaló illetőségűek, akik Udvarhelyvármegye területére lépnek és a jelenleg is itt tartózkodók, kötelesek az odorheiu-székelyudvarhelyi Siguranțának 24 órán belül jelentkezni. A mulasztás szigorú büntetést von maga után (1964—922. szept. 19. N. V. Popescu, siguranța főnök.)

— **Országos állatbásár** lesz e hó 26-án Etéden (marhavásár), 28-án Székelyudvarhelyt (juhvásár), október 1-én pedig Székelyudvarhelyt és Böződön (marhavásár).

— **A Szejke-gyógyfürdő** üzeme bizonytalan ideig szünetel.

— **Minden cseléd** — szolgálatba való belépése vagy gazdacserélése alkalmával — köteles magát orvosilag megvizsgáltatni, melynek eredménye a cselédkönyvbe feljegyeztetik. Azon gazda, ki cselédet cselédkönyv nélkül vagy orvos által egészségügyi záradékkal el nem látott cselédkönyvvel fogad fel, ugyancsak a cseléd is, az egészségügyi törvény 54. és 56. §-ai értelmében büntetnek. (Cluj közeg. igazg. 17,741—922. sz. rendelete.)

— **A kávéházi és vendéglői luxus adót** megállapító bizottság f. hó 22-én a pénzügyigazgatóság épületében ülést tartott, amelyen a mult évi osztályozást helyben hagyta és pótlólag ezen adók III. osztályába Kassay F. Dénes bodegáját és özv. Szabó Ferencné bormérését is felvette.

— **A tűzkárt szenvedett** Márk Testvérek a vevőközönség szíves tudomására hozzák, hogy addig is, amíg üzlethelyiségük elkészül, a Szent-Imre-utca 14. sz. a. utcára nyíló pincehelyiségben az üveg-, porcellánművek árusítását és az ablakozást megkezdték. Szíves partfogást kérnek annál is inkább, mivel a lehető legelőnyösebb árak mellett állanak a közönség szolgálatára.

— **Behozta a mérleget.** Egyik székelyföldi pénzügyigazgatóság a jegyzők útján bekérte a Hitelszövetkezetek év-végi vagyonszerlegét. A csak román nyelven kiadott rendeletet nem értő jegyző utasításai szerint, X szövetkezet kezelője be is állított az üzleti mázsával, a bolti mérleggel és vékával a pénzügyigazgatósághoz. Nem felede otthon még a decis üveget sem, mert hát az is mérleg. A jóképű atyafi — a nyert derűs felvilágosítások után — haragos arculattal távozott a hivatalból. Hogy mit mondott odahaza, arról egyelőre hallgat a krónikásunk...

— **Tolnai cigánykaraván.** Szentegyházfaluban e hó 13-án Sándor Tamás és társaitól 5 lovat loptak el. A székelyek felszedelőzködtek s a lovak felkutatására indultak. A Szejke-fürdő közelében levő erdőben 2 szekér cigányra akadtak s tőlük nem messze az öt lopott lovat is megpillantották. Hogy a gyanút a cigányokba fel ne keltsék úgy tettek, mintha nem is az ő lovukról lenne szó. Bejöttek a városba és Crăciun rendőrprefektusnak előadták az esetet, aki azonnal rendőroket bocsájtott a rendelkezésükre. A lovakat megkapták s a két szekér cigánnyal együtt a rendőrségre vonultak. 13-an voltak, akiket meg-

foghattak és még 3, mikor a rendőroket meglátták elszökött. Hosszas kihallgatás után átadták az ügyészségnek.

— **A sertéskibitelt** épen idejében szüntették be, mert a Székelyföldön már drága pénzért sem lehetett zsirt és sertéshúst kapni. Az uzsora virágzik. A konjunktúra lovagok felkaptak a paripákra. Az elmúlt héten nagy titokban 52 leuért adtak 1 klgr. zsirnak valót és 70 leuért 1 klgr. zsirt. Vajjon mi lett volna ezután?

Nyílt-tér.*

Nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy Vári Ferenc k. bíró kiskedei lakost 1922. szeptember 11-én a cristuri kirakóvásáron alaptalanul és tévedésből lopással gyanúsítottam, miért is tőle ezúton is bocsánatot kérek.

Bethfalván, 1922. szept. 14.

Szigyártó Sándor.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Hirdetés.

A zetalaki községi iskola 1922. évi október hó 25-én d. e. 10 órakor Zetalaka község házánál elad nyilvános szó és írásbeli árverésen 23.2 kat. hold területen, a 30147—1895 sz. F. M. r. és 977—912 közig. erd. b. sz. a. jóváhagyott üzemterv alapján előírt 4. részletből az erdőigazgatóság által megállapított 2521 m³ fenyőhaszonfát, melynek kikiáltási ára 53014, Ötvenháromezer-tizennégy leibe van megállapítva, melyen alul a faanyag eladatni nem fog.

Eladó birtokos az erdészeti hatóság által megállapított fatömeg mennyiségéért, sem minőségéért, sem a terület mértékének teljességéért felelősséget nem vállal.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, azaz 5301 lei 40 bani, melyet az árverés megkezdése előtt tartozik árverező az árverést vezető elnök kezéhez letenni készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

Későn érkezett, vagy távirati uton beadott bánatpénz nem fogadtatik el.

Az erdő fekszik Zetalaka község határában a községtől 10—12 km.-re és az Odorheiu vasúti állomástól 20—23 km.-re.

Árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők a községi jegyzőnél Zetea községben és az Odorheiu-Udvarhelyen székelő corundi erdőgondnokságnál.

Zetea, 1922. szept. 19.

Nagy Endre, községi jegyző.

GALLÉRT
MOS,
SZÖRMÉT
FEST
SCHMITZ

— Székelyföldi Könyvtár - BCU Cluj-Napoca.

Őszi és téli

ruhákat, háziszőtest, posztót, fonalat minden színben

művészi

fest és tisztít

SCHMITZ

Odorheiu-Székelyudvarhely,
Strada Stefan Cel Mare
(Malom-utca) 21. szám alatt.

Gyűjtődék:

Barcsay és Esztegár
divatüzlete

Tamás Gáspár
férfiszabóüzlete (Eötvös-u.)

Képviseltek minden nagyobb
községben kerestetnek. —:

Zimmermann Testvérek
segesvári posztógyárának
dúsraktára

Barcsay és Esztegár
női- és férfidivatüzletében
Odorheiu-Székelyudvarhely

Disztemetkezési
intézetükben

érc-, tölgy- és fenyőfakoporsók nagy választékban, jutányos árak mellett kaphatók.

Bolti 2 üveges-szek-rény

polcokkal és fiókokkal eladó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

Californiai
CSEMEGE-CONZERV
különlegesség

Biztos, csálhatatlan háziszér székrekedés ellen. Nem orvosság, hanem nyálánkság, melynek meglepő a hatása. Tisztítja a vért, erősít, fiatalít, meghosszabbítja az életet. Megrendelhető a pénz beküldése ellenében negyed kgos adag 55 leu, fél kgos adag 110 leu, egy kgos 210 leu bérmentve.

Edelman Márk, Nagyvárad
23-100 Várház-u. 53.

No 1093 »Nyugat« hirdetés.

SOK PÉNZT

megtakarít, ha

Bodrogi és Hirsch

Odorheiu-Székelyudvarhely, Bulev. Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz. alatti

üzletében szerzi be:
fűszer, festék, cukorka,
budapesti HERZ féle
szalámi, csemege-sajt,
liszt és mindenféle háztartási szükségleteit

Üvegezést elvállalok

Bacsics József kereskedő.

Hálósobák, ebédlők, szalonbutorok stb. állandóan kaphatók: Szabó Gyula kárpitos bizományi áruházaiban Odorheiu-Székelyudvarhely, Str. Principesa Elisabeta (Bethlen utca) 18. sz.

Román és magyar szövegű „Adásvevési szerződés” ugyszintén román szövegű **anyakönyvi kivonatok**, valamint más közhasználatu nyomtatványok készen kaphatók a „Székely Hírek” kiadóhivatalában.

MŰBUTOROK!

mélyen leszállított árakban.

A legszebb és legmodernebb kivitelben kész **butorok** szerezhetők be Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 27. szám alatt **BALÁZS KÁROLY** cég áruházaiban.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Ha olcsón és jól akar étkezni,

menjen ifj. Kassay F. Dénes Bulevardul Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 16 alatt levő

BODEGÁJÁBA

itt állandóan friss szebeni sonka, a régi hírneves Herczféle budapesti szalámi és legfinomabb erdélyi csemege-sajtok, mindenféle hideg ételek, valamint Bürgerféle sör, küküllőmenti fajborok, elópataki és felsőrákosi ásványvizek legelőnyösebb árban kaphatók.

Most 15 leu! Egy jó tanács! Most 15 leu! is aranyat ér. Az „Élet könyvé”ben sok ezer jó tanács van az élet és egészség fontartásához.

Járványok idején

„ÉLET KÖNYVE” nélkülözhetetlen.

A női ipariskola

vagyis kézimunka-tanfolyamra járó ohajtók, jelentkezzenek Forró Géznénál.

EURÓPA

ismeretterjesztő könyvtár
WIEN, VII. Bandgasse 32. I. St., Tür 17.

Célja: Valóban tudományos értékű könyveknek magyar nyelven kiadása a külföldi tudományos irodalom klasszikus műveinek lefordítása és eredeti magyar nyelvű tudományos könyveknek megírása után.

Megjelent és minden jobb könyvesboltban kapható.

Henri Bergson
Bevezetés a metafizikába

Ford. és előszót irt hozzá: Fogarasi Béla. BERGSON tanainak, melyek a jelenkori gondolkodásra oly páratlan hatással voltak, mintegy keresztmetszetét nyújtja a magyar nyelven már teljesen elfogyott és hozzáférhetetlenné vált „Bevezetés a metafizikába”. Senki, aki a mai filozófia törekvéseibe be akar hatolni, nem mehet el Bergson mellett.

FIGYELEM!

Van szerencsém értesíteni a T. vásárló közönséget, hogy nagyon

szép és finom kivitelű izléeses soáji zseb, ébresztő, diszébresztő, valamint fali óráim érkeztek

és olcsó árban kaphatók. Állandó rak-táron tartok továbbá izléeses arany jegy-gyűrűket, köves gyűrűket, függőket, arany nyakláncokat, karkötőket, izléeses és olcsó ezüstdublé függőket stb.

Minden e szak-mába vágó munkát jutányosan és pontosan teljesítek, miért is a közönség szíves pártfogását továbbra is kérem: Tisztelettel **Izák Kovács Bernát** Odorheiu, Deák-tér 12. szám.

Schuller János kalapos

Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely)

Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u.) 29.

Elvállalja mindenféle

női és férfi kalapok leg-

divatosabb átalakítását.

Szolid árak, pontos kiszolgálás!

Két kovács-segédet

jó fizetéssel és teljes ellátással fel-
vesz **Nikora Kamill** kovácsmester
Székelybethlenfalva. 3-3